

AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2017/1936 AJÁNLÁSA

(2017. október 18.)

a robbanóanyag-prekursorok visszaélészerű felhasználásának megelőzését célzó azonnali lépésekről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) A közelmúltban történt terrortámadások és biztonságot érintő események azt mutatják, hogy a házilag készített robbanóanyagok továbbra is komoly fenyegetést jelentenek Európában. A robbanóanyag-prekursorok hozzáférhetőségének eredményes korlátozását és ellenőrzését célzó erőfeszítések ellenére az ilyen anyagok továbbra is elérhetőek és azokat felhasználják házi készítésű robbanószerkezetek előállításához.
- (2) 2370 (2017) sz. határozatában az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa hangsúlyozza, hogy mindenképpen meg kell akadályozni, hogy a terroristák robbanóanyagok előállítására alkalmas nyersanyagokhoz vagy összetevőkhöz férjenek hozzá vagy ilyen anyagokat használjanak fel, valamint többek között a bevált gyakorlatok kiadása, a határokon átnyúló információcsere és partnerségek kialakítása révén megvalósuló fokozott éberségre szólít fel.
- (3) A 98/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ összehangolt szabályokat állapít meg a robbanóanyagok jogellenes előállítására visszaélészerűen felhasználható anyagok vagy keverékek rendelkezésre bocsátására, behozatalára, birtoklására és felhasználására vonatkozóan annak érdekében, hogy korlátozza azok rendelkezésre állását a lakosság számára, és biztosítsa a gyanús tranzakciókra vonatkozó megfelelő jelentéstételt az ellátási lánc egészében.
- (4) Valamennyi tagállamnak megfelelően alkalmaznia kell a 98/2013/EU rendeletet, annak érdekében, hogy megvalósuljon a rendelet azon célkitűzése, amely a vegyi anyagok és keverékek belső piacon történő szabad mozgásának javítására és a versenytorzulások lehető legnagyobb mértékű kiküszöbölésére irányul a lakosság biztonságának magas szintű védelme szavatolása mellett. A rendelet megfelelő alkalmazása továbbá elősegíti az (EU) 2017/541 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽²⁾ azon célkitűzéseinek teljesülését is, amelyek a robbanóanyagok előállítását, birtoklását, megszerzését, szállítását, rendelkezésre bocsátását vagy felhasználását magukban foglaló terrorista bűncselekmények, valamint a robbanóanyagok előállítására vagy használatára vonatkozó útmutatásadásának vagy igénybevételének a megelőzésére vonatkoznak.
- (5) Ez az ajánlás – azáltal, hogy iránymutatást nyújt a tagállamoknak a 98/2013/EU rendelet alkalmazásával kapcsolatban – azt kívánja biztosítani, hogy lehetővé váljon a rendelet célkitűzéseinek eredményesebb megvalósítása. Kiegészíti a Bizottság és a prekursorokkal foglalkozó állandó bizottság ⁽³⁾ által elfogadott iránymutatásokat ⁽⁴⁾ és figyelembe veszi az említett bizottságban, valamint a tagállami hatóságok részvételével 2016-ban és 2017-ben megrendezett regionális műhelytalálkozó-sorozat keretében folytatott egyeztetéseket.
- (6) Korlátozni kell a robbanóanyag-prekursorok lakosság számára való rendelkezésre állását, hogy terroristák ne tudjanak beszerezni ilyen anyagokat. A 98/2013/EU rendelet hét vegyi anyag (a 98/2013/EU rendelet I. mellékletében felsorolt korlátozás alá vont robbanóanyag-prekursorok) ⁽⁵⁾ tekintetében korlátozza a lakossági személyek hozzáférését, valamint azok lakossági személyek általi felhasználását.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 98/2013/EU rendelete (2013. január 15.) a robbanóanyag-prekursorok forgalmazásáról és felhasználásáról (HL L 39., 2013.2.9., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/541 irányelve (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról (HL L 88., 2017.3.31., 6. o.).

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail=3245=HU>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/guidelines_on_the_marketing_and_use_of_explosives_precursors_en.pdf

⁽⁵⁾ Hidrogén-peroxid, nitrometán, salétromsav, kálium-klorát, kálium-perklorát az I. mellékletben meghatározott megfelelő határértéknél magasabb koncentrációban, ideértve az olyan keverékeket vagy más anyagokat, amelyek valamely felsorolt anyagot a megfelelő határértéket meghaladó koncentrációban tartalmazzák.

- (7) E tilalom ellenére a tagállamok dönthetnek úgy, hogy kizárólag egy engedélyezési és regisztrációs rendszer keretében hozzáférést nyújtanak a lakosságnak az említett anyagokhoz. 2017. január 1-jétől 16 tagállam tilalom helyett engedélyezési és/vagy regisztrációs rendszert alkalmaz⁽¹⁾. Ezért ezekben a tagállamokban a lakossági személyek továbbra is hozzáférnek a korlátozás alá vont robbanóanyag-prekurzorokhoz, és fel tudják használni azokat.
- (8) A tagállamoknak azonosítaniuk kell és előnyben kell részesíteniük a biztonsági szempontból kevésbé aggályos, alacsonyabb koncentrációjú és alternatív anyagokat, valamint meg kell állapítaniuk a robbanóanyag-prekurzorok tárolásának feltételeit. Az engedélyezési rendszert alkalmazó tagállamoknak ellenőrizniük kell az engedélyt kérő személyek hátterét.
- (9) Ez az ajánlás továbbá a 98/2013/EU rendelettel megállapított korlátozások és ellenőrzések jobb végrehajtására és ágazatközi együttműködésre szólít fel. A szállítói lánc szereplői – köztük az online tevékenységet folytatók – tudatosságának növelése megkönnyíti számukra, hogy teljesítsék a 98/2013/EU rendelet értelmében rájuk rótt kötelezettségeket.
- (10) Ez az ajánlás – anélkül, hogy sértené a határokon átnyúló, terrorista bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozásokkal összefüggő⁽²⁾ vagy vámügyi kérdésekben folytatott⁽³⁾ információcsere jogi keretét – felszólít a gyanús ügyletekkel, eltűnésekkel, lopásokkal és egyéb gyanús biztonsági eseményekkel vagy engedélykérelmekkel kapcsolatos információk cseréjére, minden olyan esetben, amikor az ilyen eseményeknek valószínűsíthetően határokon átnyúló eleme van.
- (11) Habár a közelmúltban történt támadások és biztonságot érintő események során főként triaceton-triperoxidot (TATP) használtak, a fenyegetést jelentő házilag készített robbanóanyagok és robbanóanyag-prekurzor anyagok köre ennél szélesebb. Az Uniónak és tagállamainak az érintett érdekelt felekkel és felhasználókkal együttműködve továbbra is éberrel észlelnie és kezelnie kell az e területen jelentkező fejleményeket.
- (12) A Bizottság a prekurzorokkal foglalkozó állandó bizottsággal szorosan együttműködve a rendelet elfogadása óta nyomon követte és segítette annak alkalmazását. 2017 februárjában a Bizottság jelentést⁽⁴⁾ fogadott el, amelyben arra a következtetésre jutott, hogy – habár a rendelet hatálybalépése hozzájárult a robbanóanyag-prekurzorok jelentette fenyegetés csökkenéséhez Európában – azonosítani kell olyan intézkedéseket és fellépéseket, amelyek megerősítik a házilag készített robbanószerrel kapcsolatos ellenőrzési rendszereket. 2017 májusában a Bizottság egy értékelés elkészítésével kezdte meg a robbanóanyag-prekurzorokról szóló rendelet felülvizsgálatával⁽⁵⁾ kapcsolatos munkát, majd ezt követően 2018 első felében hatásvizsgálatot fog végezni. Az értékelés megvizsgálja a rendelet relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és hozzáadott értékét, valamint azonosítja azokat a problémákat és akadályokat, amelyek további fellépést tehetnek szükségessé. A hatásvizsgálat az azonosított esetleges problémák és akadályok kezelését célzó különböző szakpolitikai alternatívák vizsgálatát fogja magában foglalni. Addig is, amíg a rendelet felülvizsgálata eredményt hoz, az ajánlás azt ajánlja, hogy a tagállamok a meglévő rendelet keretein belül tegyenek azonnali lépéseket a robbanóanyag-prekurzorok lakosság számára való rendelkezésre állásának eredményes korlátozása érdekében,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A robbanóanyag-prekurzorok lakosság számára való rendelkezésre állásának korlátozása

1. A tagállamoknak a 98/2013/EU rendeletben foglalt minden szükséges intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy korlátozzák a robbanóanyag-prekurzorok lakosság számára való rendelkezésre állását és megakadályozzák, hogy terroristák robbanóanyag-prekurzorokhoz férjenek hozzá, valamint biztosítaniuk kell, hogy az ellátási lánc minden tagja megfelelően jelentést tegyen a gyanús ügyletekről. E célból a tagállamoknak gondosan értékelniük kell, hogy az általuk alkalmazott tilalom, illetve engedélyezési vagy regisztrációs rendszer biztosítja-e az említett célkitűzések tényleges teljesülését. A tagállamoknak az ezen ajánlás elfogadást követő négy hónapon belül tájékoztatniuk kell a Bizottságot az általuk végzett értékelés eredményéről. Ezeket az információkat figyelembe veszik majd az esetlegesen meghozandó további, uniós szintű intézkedések értékelése során.

⁽¹⁾ A Bizottság jelentése a robbanóanyag-prekurzorok forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 98/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazásáról, valamint az e rendelet szerinti felhatalmazásról, COM (2017) 103 final, 2017. február 28.

⁽²⁾ A Tanács 2005/671/IB határozata (2005. szeptember 20.) a terrorista bűncselekményekre vonatkozó információcsereéről és együttműködéséről (HL L 253., 2005.9.29., 22. o.).

⁽³⁾ A Tanács 515/97/EK rendelete (1997. március 13.) a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében e hatóságok és a Bizottság együttműködéséről (HL L 82., 1997.3.22., 1. o.).

⁽⁴⁾ A Bizottság jelentése a robbanóanyag-prekurzorok forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 98/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazásáról, valamint az e rendelet szerinti felhatalmazásról, COM (2017) 103 final, 2017. február 28.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/work-in-progress/initiatives/revision-regulation-marketing-and-use-explosives-precursors_en

2. A tagállamoknak továbbá sürgősen meg kell tenniük a következő lépéseket:
- olyan, alternatív vagy alacsonyabb koncentrációjú anyagok használatának elősegítése és – amennyiben lehetséges és helyénvaló – előírása, amelyek ugyanarra a jogszerű tevékenységre használhatóak, és biztonsági szempontból kevésbé aggályosak;
 - a robbanóanyag-prekursorokat jogszerűen birtokló gazdasági szereplők, foglalkozásszerű felhasználók és lakossági személyek által alkalmazandó biztonsági feltételek megállapítása a robbanóanyag-prekursorok tárolására vonatkozóan;
 - egyértelmű iránymutatás nyújtása a gazdasági szereplőknek arra vonatkozóan, hogy miként lehet eredményesen és hatékonyan ellenőrizni, hogy egy személy lakossági személynek minősül-e vagy nem. E célból a tagállamok alkalmazhatják a „foglalkozásszerű felhasználó” fogalmát, amely azt jelenti, hogy egy személynek kereskedelmi, üzleti vagy foglalkozással összefüggő célból van szüksége egy korlátozás alá vont robbanóanyag-prekursorra;
 - amennyiben a tagállam a 98/2013/EU rendelet 4. cikkének (2) bekezdése értelmében engedélyezési rendszert alkalmaz, az engedélyt kérő személy háttérének ellenőrzése, különös figyelmet fordítva a kérelmező bűnügyi előéletének ellenőrzésére valamennyi olyan államban, amely a kérelem benyújtását megelőző öt évben a kérelmező lakóhelyeként szolgált; valamint
 - ellenőrzési rendszerek kialakítása a gazdasági szereplők meg nem felelésének azonosítása érdekében.

Az együttműködés megerősítése és az elosztási lánc tagjainak bevonása

3. Az együttműködés megerősítése és az elosztási lánc tagjainak bevonása érdekében a tagállamoknak
- képzést kell nyújtaniuk annak biztosítása érdekében, hogy a bűnüldözési hatóságok, az elsődleges beavatkozók és a vámhatóságok feladataik végzése során képesek legyenek felismerni a robbanóanyag-prekursor anyagokat és keverékeket, valamint kellő időben és megfelelő módon tudjanak reagálni a gyanús tevékenységekre;
 - ösztönözniük kell a robbanóanyag-prekursorok végfelhasználóit, hogy a 98/2013/EU rendelet 9. cikkének (4) bekezdése szerinti meglévő jelentéstételi kötelezettségeken túl a jelentős eltűnésekről és lopásokról is tegyenek jelentést,
 - a lehető leggyorsabban és a nemzeti jognak, valamint a vonatkozó nemzetközi jogi eszközöknek megfelelően biztosítaniuk kell az információcserét a többi érintett tagállammal a gyanús ügyletekkel, eltűnésekkel, lopásokkal és egyéb gyanús eseményekkel vagy engedélykérelmekkel kapcsolatban minden olyan esetben, amikor az ilyen eseményeknek határokon átnyúló eleme lehet, amennyiben az uniós jogszabályokban megállapított meglévő kötelezettségek ezekre nem terjednek ki; valamint
 - azonosítaniuk kell az összes releváns ágazatot – beleértve az online tevékenységet végző ágazatokat is –, a tudatos-ságnövelő intézkedéseket célzotán, a különböző ágazatok sajátosságaira szabva kell meghozniuk, valamint párbeszédet kell fenntartaniuk az ellátási lánc tagjaival és a végfelhasználókkal annak érdekében, hogy jobban megismerjék a robbanóanyag-prekursorok jogszerű foglalkozásszerű és nem foglalkozásszerű felhasználási módjait.

Kelt Brüsszelben, 2017. október 18-án.

a Bizottság részéről
Julian KINGS
a Bizottság tagja